

ΚΥΠΡΟΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ (475 π.Χ. – 325 π.Χ.) (σελ. 110-118)

Πολιτισμός

Βασικά χαρακτηριστικά του πολιτεύματος στην Κύπρο (σελ. 110-111)

Αφού αναγνώσετε τις σελ. 110-111 του βιβλίου σας, να συμπληρώσετε τα πιο κάτω:

- Το πολίτευμα που επικρατούσε ήταν: → Η βασιλεία
- Οι Κύπριοι βασιλιάδες είχαν αποκτήσει μεγάλη ελευθερία και δύναμη στα κράτη τους.
- Οι εξουσίες του βασιλιά «άνακτα» ήταν απεριόριστες:
.....
.....
.....
- Οι γιοι και οι αδελφοί του βασιλιά ονομάζονταν άνακτες και οι θυγατέρες και οι γυναίκες του άνασσες.
- Μόνο τα ερείπια του ανακτόρου στο Βουνί (αρχές 5ου αι. π.Χ.) έχουν ανακαλυφθεί. Έτσι, ελάχιστες πληροφορίες έχουμε για τη διάρθρωση των κυπριακών βασιλείων.
- Τα κυπριακά βασίλεια εξακολουθούσαν να είναι φόρου υποτελή στον «Μέγαν Βασιλέα», όμως είχαν πλήρη αυτονομία και δυνατότητα να ασκούν μεγάλες εξουσίες στα βασίλεια τους.
- Μεγάλη σημασία έδιναν στην ασφάλεια του κράτους τους. Έτσι είχαν τους Γεργίνους και Προμάλαγγες, οι οποίοι εκτελούσαν αστυνομικά καθήκοντα.
- Μέσα από το κείμενο της χάλκινης πινακίδας του Ιδαλίου μαρτυρούνται κάποιες δημοκρατικές αντιλήψεις, που επιβεβαιώνονται και από τα νομίσματα των κυπριακών πόλεων, όπως του Ιδαλίου και του Μαρίου, στα οποία αναφέρεται και το εθνικό όνομα της πόλης (Ιδαλιέων, Μαριέων), γεγονός που δείχνει ότι οι πολίτες διαδραμάτιζαν κάποιο ρόλο στα κοινά.

Κοινωνική διαστρωμάτωση

Τέχνη

➤ Εξαφανίζεται σταδιακά ο ντόπιος κυπριακός χαρακτήρας και επικρατούν οι ελληνικοί ρυθμοί. Από τον 5ο αι. π.Χ. η κυπριακή τέχνη μιμείται πιστά διάφορα ελληνικά πρότυπα.

❖ Αρχιτεκτονική (σελ. 114-115)

➤ **Ανάκτορο στο Βουνί:** Κτίστηκε στις αρχές του 5ου αι. π.Χ. για να επιβλέπει, όπως έχει λεχθεί, ο βασιλιάς του Μαρίου το κράτος των Σόλων. Μετά τις επιχειρήσεις του Κίμωνα, άλλαξε ο ανατολικός ρυθμός του ανακτόρου και τα κεντρικά διαμερίσματά του απέκτησαν τη μορφή του μεγάρου που είναι καθαρά ελληνικός (μυκηναϊκός) ρυθμός. Το ανάκτορο θυμίζει μινωικά και μυκηναϊκά ανάκτορα, φανερώνει την προσήλωση των Κυπρίων στον ελληνικό πολιτισμό, τη δύναμη των Κυπρίων ηγεμόνων και το ψηλό επίπεδο της κυπριακής αρχιτεκτονικής στην Κυπροκλασική εποχή. Περιγραφή ανακτόρου:

.....
.....
.....

Στο πιο ψηλό σημείο του λόφου, νότια του ανακτόρου, βρισκόταν το ιερό της Αθηνάς. Το ανάκτορο και το ιερό καταστράφηκαν στις αρχές του 4ου αι. π.Χ.

Κεφαλή της θεάς Αθηνάς από ασβεστόλιθο. Από το ιερό της Αθηνάς στο Βουνί. Κυπριακό Μουσείο, Λευκωσία.

❖ Γλυπτική (σελ. 116-117)

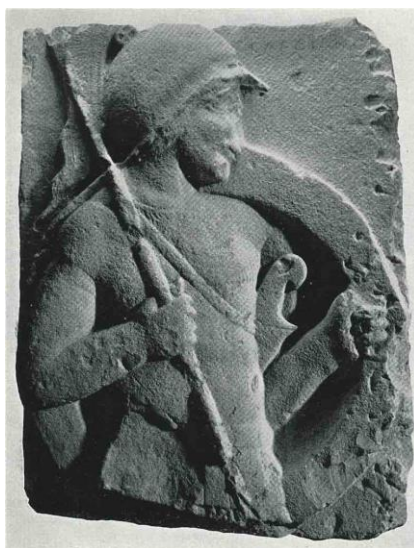
➤ Έντονη η επίδραση της ελληνικής τεχνοτροπίας.

➤ Οι επιτύμβιες στήλες μιμούνται αττικά πρότυπα τόσο στον ρυθμό όσο και στην αναφορά του ονόματος του νεκρού. Παραδείγματα:

α) Επιτύμβια στήλη από τη Λύση: βρέθηκε στα μέσα του 5ου αι. π.Χ. και παριστάνει σώμα πολεμιστή που φορεί κράνος, θώρακα και είναι οπλισμένος με

ακόντιο, ασπίδα και μαχαίρι. Με βάση το όνομα στην επιγραφή («Διονυσίου Καρδιανού»), αντιλαμβανόμαστε ότι κατάγεται από την Καρδία της Θράκης και σκοτώθηκε πολεμώντας για την ελευθερία της Κύπρου, πιθανόν κατά τη διάρκεια της εκστρατείας του Κίμωνα στο νησί.

β) Επιτύμβιες στήλες στη Νεκρόπολη του Μαρίου: από μάρμαρο ή ασβεστόλιθο· μιμούνται αττικά επιτύμβια ανάγλυφα, κάτι που φαίνεται όχι μόνο στη στάση των νεκρών που παριστάνονται αλλά και στις πτυχώσεις των ενδυμάτων και την αναγραφή του ονόματος του νεκρού με κυπριακή συλλαβική γραφή, προσαρμοσμένη στις απαιτήσεις της ελληνικής γλώσσας. Βρέθηκαν επίσης πήλινα επιτύμβια αγάλματα που δείχνουν καθαρά την επίδραση της ελληνικής τέχνης, τόσο στην ενδυμασία όσο και στα είδη καθημερινής χρήσης.

Επιτύμβια στήλη πολεμιστή από ασβεστόλιθο. Από τη Λύση. Μέσα του 5ου αι. π.Χ. Κυπριακό Μουσείο, Λευκωσία.

Άσκηση αξιολόγησης:

Συγκρίνετε τα ευρήματα στη Νεκρόπολη της Σαλαμίνας με τα αντίστοιχα της Νεκρόπολης του Μαρίου και βγάλτε τα συμπεράσματά σας. Για την απάντησή σας αξιοποιήστε τις σελ. 84-85 και 116 του βιβλίου σας.

Νομίσματα (σελ. 118)

➤ Κατά τη διάρκεια της περσικής κυριαρχίας, οι Κύπριοι βασιλιάδες έκοβαν δικά τους νομίσματα και δέχτηκαν επιδράσεις από τον ελληνικό χώρο. Αυτό φαίνεται από τα σύμβολα της προτίμησής τους πάνω στα νομίσματα.

Παραδείγματα:

α) στα νομίσματα απεικονίζονται θεοί και ήρωες των Ελλήνων, όπως: ο Ηρακλής, η Αθηνά, ο Δίας, η Αφροδίτη και ο Ερμής.

β) όλα τα ονόματα των βασιλιάδων που αναγράφονταν στα νομίσματα είναι ελληνικά με συλλαβική γραφή, εκτός από τα νομίσματα βασιλιάδων του Κιτίου και ένα νόμισμα από τη Λάπηθο, στα οποία τα ονόματα είναι φοινικικά. Ο Ευαγόρας χρησιμοποίησε για πρώτη φορά στα νομίσματά του το ελληνικό αλφάβητο.

γ) από το 332 π.Χ. τα νομίσματά τους αντικαταστάθηκαν από εκείνα του Μακεδόνα βασιλιά και τα κυπριακά νομισματοκοπεία έκοβαν νομίσματα με τη μορφή του Μ. Αλεξάνδρου, ενώ στα χρόνια των Πτολεμαίων κόβονταν νομίσματα για λογαριασμό των Πτολεμαίων.

Θρησκεία – Γράμματα (σελ. 118)

➤ Ελληνικές επιδράσεις φανερώνονται και στη θρησκεία, αφού συνεχίζεται η λατρεία των θεών του Ολύμπου (Αθηνά, Δίας, Απόλλων, Άρτεμις και Δήμητρα) και σ' αυτή την εποχή.

➤ Ελάχιστα έργα Κυπρίων συγγραφέων έχουν διασωθεί, με τις προσπάθειες των Περσών για εκβαρβαρισμό του νησιού να επηρεάζουν αρνητικά την πνευματική παραγωγή. Όμως, η επανασύνδεση της Κύπρου με την Αθήνα έφερε τους Κυπρίους σε επαφή με το πνεύμα του κλασικού ελληνικού πολιτισμού.

Με ποιον τρόπο αρχίζει να δημιουργείται γόνιμο έδαφος για πνευματική παραγωγή και ποιος ο ρόλος του Ευαγόρα σ' αυτή την προσπάθεια;

Ο Ευαγόρας, όπως είχαμε δει σε προηγούμενη ενότητα, προσπάθησε να διώξει τους Πέρσες και να καταστήσει τη Σαλαμίνα πνευματικό κέντρο. Για τον σκοπό αυτό προσκάλεσε στη Σαλαμίνα μεγάλους δασκάλους από την Αθήνα, όπως:
.....,
με σκοπό
Μ' αυτόν τον τρόπο δημιουργήθηκε γόνιμο έδαφος για πνευματική παραγωγή σε διάφορες πόλεις, πέρα από τη Σαλαμίνα.

Στη φιλοσοφία αναφέρεται ο Εύδημος, μαθητής του Πλάτωνα και φίλος του Αριστοτέλη, και στην ποίηση ο Καστορίων από τους Σόλους. Τέλος, μνημονεύεται ο Κλέαρχος, από τους Σόλους, μαθητής του Αριστοτέλη, που ασχολήθηκε με τη φιλοσοφία και την ιστορία.